St1 Nordic Oy
PO Box 100
00381 Helsinki, Finland

Eduskunnan Ympäristövaliokunta
Asiantuntijalausunto 2.3.2017

St1:n asiantuntijalausunto koskien uusiutuvan energian direktiiviin toimivuutta tieliikennesektorilla (U 5/2017vp)

Komission ehdotus COM(2016) 767 (ns. REDII) pyrkii luomaan näkemyksen uusiutuvan energian käytöstä liikenteessä 2020-luvulle. Vaikka esitys sisältää myönteisiä elementtejä, on se osin epäselvä luoden merkittäviä epävarmuuksia Suomen mahdollisuuksiin saavuttaa vuoden 2030 taakanajakosektorin ja kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteet. **Siksi 2020-luvulle ulottuvaa sitovaa uutta kansallista lainsäädäntöä ei pidä laatia ennen kuin REDII on lainvoimainen, ja sen mahdolliset vaikutukset kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi on selvinnyt.**

Alla on lueteltuna keskeisimmät elementit, joilla näkemyksemme mukaan voitaisiin EU-tavoitteiden lisäksi mahdollisesti saavuttaa vuoden 2030 kansalliset energia- ja ilmastotavoitteet sekä taakanjakosektorin velvoitteet kustannustehokkaimmalla tavalla. Esittämiämme keinoja tulee tarkastella kokonaisuutena, missä yhdenkin kohdan toteutumattomuus voi romuttaa kokonaisuuden.

1. **Öljy-yhtiöille tulee asettaa velvoite jaella ”vähähiilisiä polttoaineita”**
   Kuten Artiklassa 25 ehdotetaan, öljy-yhtiöille tulee asettaa kasvava ja sitova velvoite jaella ”vähähiilisiä polttoaineita”. Mutta suljetuilla listoilla lueteltujen raaka-aineiden sijaan, ”vähähiiliset polttoaineet” tulisi sisältää seuraavien määritelmien[1)] mukaiset polttoaineet: Kehittyneet biopolttoaineet, Kehittyneet uusiutuvat polttoaineet, Vähähiiliset fossiiliset polttoaineet sekä e-Polttoaineet.
   - Velvoite on välttämätön tuotantolaitosinvestointien käynnistämiseksi.
   - Suljetut raaka-ainelistat rajoittavat saatavilla olevaa polttoainevolyymiä, ja siten nostaa sen hintaa kysynnän kasvaessa.
   - Suljetut listat estävät T&K investoinnit uusiin raaka-aineisiin ja teknologioihin.

1) “Vähähiiliset polttoaineisiin” tulisi kuulua seuraavat polttoaineet

Kehittyneet biopolttoaineet on valmistettu muusta kuin ruoka- ja rehukasveista saatavasta biomassasta[1], ja ne täyttävät EU:n kestävyyskriteerit[2] kullakin hetkellä[3].
[1] Biomassa kuten se on määritelty uusiutuvan energian direktiivissä
[2] EU lainsäädännön mukaiset kestävyyskriteerit
[3] Tarkasteluhetkellä voimassa oleva lainsäädäntö

Kehittyneet uusiutuvat polttoaineet ovat kehittyneitä biopolttoaineita sekä nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka on valmistettu uusiutuvista välittäjäaineista tai uusiutuvista prosessisivutuotteista (H_2, CO, CO_2 jne.).

Vähähiiliset fossiiliset polttoaineet ovat nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita, jotka on valmistettu muuntamalla fossiilisia polttoaineita käyttävän teollisuuden pakokaasuja tai jätevirtoja katalyyttisesti, kemiallisesti tai biokemiallisesti.

e-Polttoaineet ovat Kehittyneitä uusiutuvia polttoaineita, jotka on valmistettu uusiutuvasta sähköstä elektrolyysin avulla.

St1 Nordic Oy
PO Box 100
00381 Helsinki, Finland

2. **Liitteen IX osan A:n raaka-aineista valmistetuille polttoaineille on oltava oma sitova ala-kiintiö.** Yleisen ”vähähiilisten polttoaineiden” velvoitteen sisällä tulee olla oma sitova ala-kiintiö, joka EU:ssa tulisi minimissään olla ehdotettu 3,6%. Suomen kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä biojalostamoinvestointien saamiseksi Suomeen, voisi Suomen kansallisesti asettava tavoite olla esimerkiksi 10%.
   - *Liite IXA olisi Suomelle EU-laajuinen valmis työkalu edistää kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.*
   - *Liite IX A sisältää juuri niitä raaka-aineita, joiden hyödyntämiseen monet Suomeen suunnitellut biojalostamoinvestoinnit tähtäävät. Näistä raaka-aineista biopolttoaineiden valmistaminen on tyypillisesti kalliimpaa kuin nyt markkinoilla olevat biopolttoaineet, minkä johdosta ilman sitovaa alatavoitetta uusinvestoinnit eivät toteudu.*
   - *Eriytetty, ja EU:n minimitasoa korkeampi. alakiintiö on erityisen välttämätön maissa, joissa taakanjakosektorin tavoitetaso on korkea. Ilman kotimaisia investointeja liikenteen kansallinen päästövähenemävelvoite johtaisi erittäin mittavaan biopolttoaineiden maahantuontiin maailmalla olemassa olevasta tuotantokapasiteetista.*

3. **Polttoaineen jakelijoille tulee olla oikeus täyttää velvoite missä tahansa EU:n jäsenvaltiossa, jossa operoi. Lisäksi sillä tulee olla EU:n alueella mahdollista käydä kauppaa toteutuneilla velvoitteilla toisten jakeluvelvoitteen alaisten toimijoiden kanssa (ns. ”tiketti-kauppa”).**
   Käytännössä jakeluvelvoitteen alainen voisi siis vapaasti päättää missä maassa velvoitteensa täyttää tai voisi tarvittaessa ostaa täytettyjä velvoitteita toisilta toimijoilta. Tämä olisi toteutettavissa Komission ehdottamien keskenään yhteensopivien biopolttoaine-eriä koskevia tietokantoja hyödyntämiseen pohjautuvalla EU-laajuisella ns. ”tiketti-markkinalla”. Siinä jakeluvelvoitteen alaisilla yhtiöillä olisi mahdollisuus käydä kontrolloitua kauppaa biovelvoitteen täyttämisellä kansallisten rajojen ylitse siten että EU-laajuinen kulloinenkin kokonaisvelvoite täyttyy kalenterivuosittain. Vastaava hyvin toimiva järjestelmä on Suomessa ollut olemassa jo vuosia.
   - *Olisi Suomen kansantalouden kannalta edullista sekä EU-tasolla tehokasta, että jakeluvelvoitteen voi täyttää kullakin hetkellä kustannustehokkaimmalla mahdollisella tavalla. Sellainen voi jossain olosuhteissa olla jakeluvelvollisen ”tiketin” hankinta jonkun toisen jäsenvaltion jakeluvelvolliselta tai velvoitteen ylitäyttötilanteessa ”tiketin” myynti toiselle toimijalle missä tahansa EU:ssa.*
   - *Parantaa kotimaisen energia- ja ilmastostrategian täysimääräisen toteutumisen todennäköisyyttä.*
   - *Vältettäisiin tarpeettomia eri kategorioiden kuljetuksia maasta toiseen, esim. kansallisten minimitasojen saavuttamiseksi tai mahdollisten maksimäärien ylitysten välttämiseksi.*

4. **Liitteen IX osan B:n raaka-aineista valmistetuille biopolttoaineille ei tule asettaa kattoa komission esittämällä tavalla 1,7% tasoon kullakin kansallisella markkinalla.** Listalla on jäte-eläinrasvat (kategoriat 1 ja 2), käytetyt paistorasvat sekä melassi. Mikäli ehdotetun rajauksen tarkoituksena on väärinkäytösten estäminen esim. käytettyjen paistoöljyjen markkinoilla, olisi syytä kohdistaa toimenpiteitä nimenomaan väärinkäytösten estämiseen, ei kyseisten raaka-aineiden käytön rajoittamiseen. Komission ehdottamien keskenään yhteensopivien biopolttoaine-eriä koskevia tietokantoja voisi käyttää yhtenä keinona väärinkäytösten estämiseksi.
   - *Katto rajoittaa Suomen kykyä täyttää taakanjakosektorin päästövähenemän tavoitteita.*
   - *Nämä raaka-aineet on hyväksytty jätteiksi lähes kaikissa EU-maissa.*
   - *Näiden jätteiden käytöllä biopolttoaineiden raaka-aineina voidaan saavuttaa – RED esityksen liitteen V mukaisestikin - jopa 90 % hiilidioksidipäästövähenemät fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna.*
   - *Jätteiden ja tähteiden ns. ILUC-päästöt katsotaan nollaksi komission ehdotuksen perusteella (liite VIII, osa B).*

St1 Nordic Oy
PO Box 100
00381 Helsinki, Finland

- *Kaksoislaskettavuuden poistuminen vuoden 2020 jälkeen vähentää houkutusta mahdollisiin väärinkäytöksiin.*

5. **Ruoka- ja rehukasveista tuotettujen biopolttoaineiden enimmäismäärää rajaava katto tulisi pitää ILUC:ssa määrätyssä 7 prosentissa.**
   Nykyisen 7% enimmäismäärän laskeminen olisi ilmastotavoitteiden vastainen toimenpide, jolla haaskattaisiin jo nyt saavutettuja päästövähennyksiä.
   - *Liikenteen nestemäisten polttoaineiden kulutuksen oletetaan laskevan vuoteen 2030 mennessä, jolloin prosentuaalisen katon pitäminen nykytasolla käytännössä vähentää näistä raaka-aineista valmistettujen biopolttoaineiden määrää joka tapauksessa.*
   - *Suomen kansallisten tavoitteiden kannalta, etenkin ottaen huomioon RED II-esityksen luoman uhan kapeasta kehittyneiden biopolttoaineiden määritelmästä ja jätteitä koskevasta rajoitteesta, on tärkeää, että kestävien biopolttoaineiden raaka-ainepohja pysyy mahdollisimman laajana.*
   - *Kestävästi tuotetut ruokakasvipohjaiset biopolttoaineet ovat hyvä tapa vähentää liikenteen päästöjä.*
   - *Laaja raaka-ainepohja vähentää paineita biopolttoaineiden kustannusten nousulle.*

6. **Jätteiden ja tähteiden jäljitettävyys ja KHK-laskenta on säilytettävä ennallaan.** Niiden jäljitettävyyssäännöt ja KHK-laskenta näyttäisi säilyvän ennallaan komission ehdotuksessa, eli niiden jäljitettävyys ulottuu keräyspaikalle, josta alkaa myös niiden KHK-laskenta. Jätteiden ja tähteiden ILUC-päästöjä pidetään komission esityksessä nollana (ks. Liite VIII osa B). Jäljitettävyyden osalta poikkeuksena näyttäisivät olevan metsätähteet, koska metsäpohjaisille on ehdotettu uudet kestävyyskriteerit artiklassa 26. Niiden osalta neuvotteluissa on tavoiteltava maakohtaista tarkastelua.
   - *Nykyinen käytäntö on toimiva ja tarkoitukseensa soveltuva*
   - *Jätteitä ei voida käytännössä jäljittää keräyspaikalta "ylävirtaan" luotettavalla tavalla***.**

7. **Komissiolle asetettuja delegoituja säännöksiä tulee rajoittaa siten, että Komissiolla ei ole oikeutta tehdä yksipuolisia muutoksia, jotka rajoittavat toimintaa, tiukentavat sääntöjä tai kestävyyskriteereitä tai muutoin heikentävät tehtyjen investointien kannattavuutta tarkastelujaksolla (2030 saakka).**

Esittämämme kannat perustuvat tällä hetkellä REDII:sta käytettävissä olevaan tietoon, joka monelta osin on hyvin epäselvä ja tulkinnanvarainen. Näiden epämääräisyyden johdosta on kansallisesti tärkeää pyrkiä pitämään neuvotteluasemat mahdollisimman avoimena, kuitenkin pitäen kiinni strategisesti tärkeistä tavoitteista.

Kunnioittaen

St1 Nordic Oy

Mika Aho
yhteiskuntasuhdejohtaja